

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2004

Vyhlásené: 08.05.2004

Časová verzia predpisu účinná od: 08.05.2004

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

304

OZNÁMENIE

Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky

Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky oznamuje, že 26. marca 1999 bol v Haagu prijatý Druhý protokol k Haagskemu dohovoru o ochrane kultúrnych hodnôt v prípade ozbrojeného konfliktu z roku 1954. V mene Slovenskej republiky bol protokol podpísaný 22. decembra 1999. Národná rada Slovenskej republiky vyslovila súhlas s protokolom uznesením č. 659 zo 4. decembra 2002. Prezident Slovenskej republiky protokol ratifikoval 14. januára 2004. Ratifikačná listina bola uložená u generálneho riaditeľa UNESCO 11. februára 2004. Protokol nadobudol platnosť 9. marca 2004 na základe článku 43 ods. 1 a pre Slovenskú republiku nadobudne platnosť 11. mája 2004 na základe článku 43 ods. 2.

DRUHÝ PROTOKOL**k Haagskemu dohovoru o ochrane kultúrnych hodnôt v prípade ozbrojeného konfliktu z roku 1954**

Haag 26. marec 1999 Strany, vedomé si potreby zlepšiť ochranu kultúrnych hodnôt v prípade ozbrojeného konfliktu a vytvoriť zvýšený systém ochrany konkrétne označených kultúrnych hodnôt, opätovne potvrdzujúc význam ustanovení Dohovoru o ochrane kultúrnych hodnôt v prípade ozbrojeného konfliktu, prijatého v Haagu 14. mája 1954 a zdôrazňujúc potrebu doplniť tieto ustanovenia prostredníctvom opatrení na posilnenie ich implementácie, v snahe poskytnúť vysokým zmluvným stranám dohovoru prostriedky na intenzívnejšiu účasť pri ochrane kultúrnych hodnôt v prípade ozbrojeného konfliktu vytvorením vhodných procedúr, berúc do úvahy, že pravidlá upravujúce ochranu kultúrnych hodnôt v prípade ozbrojeného konfliktu by mali odzrkadľovať vývoj medzinárodného práva, potvrdzujúc, že pravidlá obyčajového medzinárodného práva budú naďalej upravovať otázky, ktoré nie sú upravené ustanoveniami tohto protokolu, dohodli sa takto:

KAPITOLA 1**ÚVOD****Článok 1****Definície**

Na účely tohto protokolu:

- a) „strana“ je štát, ktorý je stranou tohto protokolu,
- b) „kultúrne hodnoty“ sú kultúrne hodnoty, ako sú definované v článku 1 dohovoru,
- c) „dohovor“ je Dohovor na ochranu kultúrnych hodnôt v prípade ozbrojeného konfliktu, prijatý v Haagu 14. mája 1954,
- d) „vysoká zmluvná strana“ je štát, ktorý je stranou dohovoru,
- e) „zvýšená ochrana“ je systém zvýšenej ochrany vytvorený článkami 10 a 11,
- f) „vojenský cieľ“ je predmet, ktorý má na základe svojho charakteru, umiestnenia, účelu alebo použitia efektívny prínos k vojenskej činnosti a ktorého celkové alebo čiastočné zničenie, zajatie alebo neutralizácia v podmienkach daného času predstavuje jednoznačnú vojenskú výhodu,
- g) „nedovolený“ znamená pod nátlakom alebo inak v rozpore s platnými normami vnútroštátneho práva na okupovanom území alebo v rozpore s medzinárodným právom,
- h) „zoznam“ je medzinárodný zoznam kultúrnych hodnôt pod zvýšenou ochranou vytvorený v súlade s článkom 27 ods. 1 písm. b),
- i) „generálny riaditeľ“ je generálny riaditeľ UNESCO,
- j) „UNESCO“ je Organizácia Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru,
- k) „prvý protokol“ je Protokol na ochranu kultúrnych hodnôt v prípade ozbrojeného konfliktu, prijatý v Haagu 14. mája 1954.

Článok 2**Vzťah k dohovoru**

Tento protokol dopĺňa dohovor vo vzťahoch medzi stranami.

Článok 3

Rozsah uplatnenia

1. Okrem ustanovení, ktoré sa uplatňujú v čase mieru, sa tento protokol bude uplatňovať na situácie uvedené v článku 18 ods. 1 a 2 dohovoru a v článku 22 ods. 1.
2. Ak jedna zo strán v ozbrojenom konflikte nie je viazaná týmto protokolom, strany tohto protokolu ním budú naďalej viazané vo svojich vzájomných vzťahoch. Budú ďalej viazané týmto protokolom aj vo vzťahu k štátu, ktorý je stranou v ozbrojenom konflikte a ktorý ním nie je viazaný, ak tento štát akceptuje ustanovenia tohto protokolu a ak ich uplatňuje.

Článok 4

Vzťah medzi kapitolou 3 tohto protokolu a inými ustanoveniami dohovoru a tohto protokolu

Uplatňovanie ustanovení kapitoly 3 tohto protokolu sa nedotýka:

- a) uplatňovania ustanovení hlavy I dohovoru a kapitoly 2 tohto protokolu,
- b) uplatňovania ustanovení hlavy II dohovoru; medzi stranami tohto protokolu alebo medzi stranou a štátom, ktorý akceptuje a uplatňuje tento protokol v súlade s článkom 3 ods. 2, v prípadoch, keď je kultúrnym hodnotám poskytovaná osobitná ochrana, ako aj zvýšená ochrana, sa budú však uplatňovať len ustanovenia o zvýšenej ochrane.

KAPITOLA 2

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA O OCHRANE

Článok 5

Zabezpečenie kultúrnych hodnôt

Prípravné opatrenia prijaté v čase mieru na zabezpečenie kultúrnych hodnôt proti predvídateľným účinkom ozbrojeného konfliktu podľa článku 3 dohovoru zahŕňajú podľa potreby prípravu inventárov, plánovanie núdzových opatrení na ochranu proti požiaru alebo štrukturálnemu zlyhaniu, prípravu odstránenia hnutelných kultúrnych hodnôt alebo zabezpečenie primeranej ochrany takých hodnôt na pôvodnom mieste a vytvorenie príslušných orgánov zodpovedných za zabezpečenie kultúrnych hodnôt.

Článok 6

Rešpektovanie kultúrnych hodnôt

S cieľom zabezpečiť rešpektovanie kultúrnych hodnôt v súlade s článkom 4 dohovoru:

- a) možno uplatniť odchýlenie na základe naliehavej vojenskej nevyhnutnosti v zmysle článku 4 ods. 2 dohovoru s cieľom viesť nepriateľskú akciu proti kultúrnym hodnotám len v prípade a počas obdobia, pokým
 - i) tieto kultúrne hodnoty boli svojou funkciou zmenené na vojenský cieľ
 - ii) neexistuje schodná alternatíva na získanie podobnej vojenskej výhody s tou, ktorú poskytuje vedenie nepriateľskej akcie proti tomuto cieľu,
- b) možno uplatniť odchýlenie na základe naliehavej vojenskej nevyhnutnosti v zmysle článku 4 ods. 2 dohovoru s cieľom použiť kultúrne hodnoty na účely, ktoré ich pravdepodobne vystavia riziku zničenia alebo poškodenia, len v prípade a počas obdobia, pokým nie je možná voľba medzi takým použitím kultúrnych hodnôt a iným schodným spôsobom na získanie podobnej vojenskej výhody,
- c) rozhodnutie o uplatnení naliehavej vojenskej nevyhnutnosti prijíma výlučne veliteľ ozbrojenej sily zodpovedajúcej veľkosťou práporu alebo väčšej jednotke, prípadne veliteľ menšej jednotky, ak podmienky neumožňujú iný postup,

- d) v prípade útoku založeného na rozhodnutí prijatom v súlade s písmenom a) sa vopred poskytne efektívne varovanie vždy, keď to podmienky dovoľujú.

Článok 7

Ochranné opatrenia v prípade útoku

Bez toho, aby boli dotknuté iné ochranné opatrenia požadované medzinárodným humanitným právom v prípade vojenských operácií, každá strana v konflikte

- a) urobí všetko, čo je v jej silách, aby si overila, že ciele, ktoré majú byť napadnuté, nie sú kultúrnymi hodnotami chránenými článkom 4 dohovoru,
- b) prijme všetky možné ochranné opatrenia pri výbere prostriedkov a metód útoku s cieľom zamedziť a v každom prípade aspoň minimalizovať náhodné poškodenie kultúrnych hodnôt chránených článkom 4 dohovoru,
- c) neprijme rozhodnutie o začatí útoku, od ktorého by sa dalo očakávať, že spôsobí náhodné poškodenie kultúrnych hodnôt chránených článkom 4 dohovoru, ktoré by bolo neúmerné očakávanej konkrétnej a priamej vojenskej výhode, a
- d) zruší alebo pozastaví útok, ak bude zrejmé, že
- i) cieľom sú kultúrne hodnoty chránené článkom 4 dohovoru,
- ii) od útoku sa dá očakávať, že spôsobí náhodné poškodenie kultúrnych hodnôt chránených článkom 4 dohovoru, ktoré by bolo neúmerné očakávanej konkrétnej a priamej vojenskej výhode.

Článok 8

Ochranné opatrenia proti účinkom nepriateľských akcií

Strany v konflikte do maximálnej možnej miery

- a) odstránia hnutelné kultúrne hodnoty z blízkosti vojenských cieľov alebo poskytnú primeranú ochranu na pôvodnom mieste,
- b) vyhnú sa umiestneniu vojenských cieľov v blízkosti kultúrnych hodnôt.

Článok 9

Ochrana kultúrnych hodnôt na okupovanom území

1. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článkov 4 a 5 dohovoru, strana okupujúca celé územie alebo časť územia druhej strany zakáže a zamedzí vo vzťahu k okupovanému územiu
 - a) akýkoľvek nedovolený vývoz, iné odňatie alebo prevod vlastníctva kultúrnych hodnôt,
 - b) akékoľvek archeologické vykopávky okrem prípadov, keď je to nevyhnutné na zabezpečenie, zaznamenanie alebo uchovanie kultúrnych hodnôt,
 - c) akékoľvek zmeny na kultúrnych hodnotách alebo zmeny v použití kultúrnych hodnôt, ktorých cieľom je zakryť alebo zničiť kultúrne, historické alebo vedecké dôkazy.
2. Akékoľvek archeologické vykopávky, zmeny na kultúrnych hodnotách alebo zmeny v ich použití sa na okupovanom území vykonávajú v úzkej súčinnosti s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi okupovaného územia okrem prípadov, keď to podmienky nedovoľujú.

KAPITOLA 3 ZVÝŠENÁ OCHRANA

Článok 10 Zvýšená ochrana

Kultúrne hodnoty môžu byť predmetom zvýšenej ochrany, ak spĺňajú tieto tri podmienky:

- a) sú kultúrnym dedičstvom mimoriadneho významu pre ľudstvo,
- b) sú chránené primeranými vnútroštátnymi právnymi a administratívnymi opatreniami uznávajúcimi ich výnimočnú kultúrnu a historickú hodnotu a zabezpečujúcimi najvyššiu úroveň ochrany,
- c) nepoužívajú sa na vojenské účely alebo na ochranu vojenských miest a strana, ktorá má kontrolu nad kultúrnymi hodnotami, urobila vyhlásenie potvrdzujúce, že tieto kultúrne hodnoty nebudú týmto spôsobom použité.

Článok 11 Poskytovanie zvýšenej ochrany

1. Každá strana predloží výboru zoznam kultúrnych hodnôt, pre ktoré bude požadovať poskytnutie zvýšenej ochrany.
2. Strana, ktorá má jurisdikciu alebo kontrolu nad kultúrnymi hodnotami, môže požadovať, aby boli zaradené do zoznamu, ktorý bude vytvorený v súlade s článkom 27 ods. 1 písm. b). Táto žiadosť bude obsahovať všetky potrebné informácie vzťahujúce sa na kritériá uvedené v článku 10. Výbor môže vyzvať stranu, aby podala žiadosť o zaradenie kultúrnych hodnôt do zoznamu.
3. Iné strany, Medzinárodný výbor modrého štítu a iné mimovládne organizácie s relevantnými expertnými skúsenosťami môžu výboru odporučiť určité kultúrne hodnoty. V takých prípadoch sa výbor môže rozhodnúť vyzvať stranu, aby požiadala o zaradenie týchto kultúrnych hodnôt do zoznamu.
4. Ani žiadosť o zaradenie kultúrnych hodnôt nachádzajúcich sa na území, nad ktorým si nárokuje zvrchovanosť alebo jurisdikciu viac než jeden štát, ani zaradenie takých kultúrnych hodnôt do zoznamu nebude mať v žiadnom prípade vplyv na práva strán v spore.
5. Po prijatí žiadosti o zaradenie do zoznamu bude o nej výbor informovať všetky strany. Strany môžu výboru zaslať námietky vzťahujúce sa na takú žiadosť do 60 dní. Tieto námietky môžu byť len na základe kritérií uvedených v článku 10. Musia byť určité a faktické. Výbor námietky posúdi a poskytne strane požadujúcej zaradenie do zoznamu primeranú príležitosť vyjadriť sa k týmto námietkam predtým, než prijme svoje rozhodnutie. Keď sú výboru predložené také námietky, prijímajú sa rozhodnutia o zaradení do zoznamu, bez ohľadu na článok 26, štvorpätinovou väčšinou prítomných a hlasujúcich členov.
6. Pri rozhodovaní o žiadosti sa výbor poradí s vládnymi a mimovládnymi organizáciami, ako aj s jednotlivými expertmi.
7. Rozhodnutie poskytnúť alebo zamietnuť zvýšenú ochranu môže byť prijaté len na základe kritérií uvedených v článku 10.
8. Vo výnimočných prípadoch, keď výbor dospeje k záveru, že strana požadujúca zaradenie kultúrnych hodnôt do zoznamu nedokáže splniť kritériá článku 10 písm. b), môže výbor rozhodnúť o poskytnutí zvýšenej ochrany, ak požadujúca strana podá žiadosť o medzinárodnú pomoc podľa článku 32.
9. Po vypuknutí nepriateľských akcií môže strana v konflikte požiadať na základe núdzového stavu o zvýšenú ochranu kultúrnych hodnôt pod jej jurisdikciou alebo kontrolou prostredníctvom žiadosti adresovanej výboru. Výbor postúpi túto žiadosť ihneď všetkým stranám v konflikte. V takých prípadoch výbor posúdi námietky dotknutých strán zrýchleným postupom. Rozhodnutie o poskytnutí dočasnej zvýšenej ochrany výbor prijme čo najskôr, bez ohľadu na článok 26, štvorpätinovou väčšinou prítomných a hlasujúcich členov. Výbor môže

poskytnúť dočasnú zvýšenú ochranu s tým, že odloží rozhodnutie v bežnom postupe o poskytnutí zvýšenej ochrany, ak sú splnené ustanovenia článku 10 písm. a) a c).

10. Výbor poskytuje zvýšenú ochranu kultúrnym hodnotám od okamihu ich zaradenia do zoznamu.
11. Generálny riaditeľ bezodkladne zašle generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov a všetkým stranám oznámenie o každom rozhodnutí výboru zaradiť kultúrne hodnoty do zoznamu.

Článok 12

Imunita kultúrnych hodnôt pod zvýšenou ochranou

Strany v konflikte zabezpečia imunitu kultúrnych hodnôt pod zvýšenou ochranou tým, že sa zdržia vytvorenia predmetu útoku z týchto hodnôt alebo použitia týchto hodnôt alebo ich bezprostredného okolia na podporu vojenskej činnosti.

Článok 13

Strata zvýšenej ochrany

1. Kultúrne hodnoty pod zvýšenou ochranou strácajú takúto ochranu, len
 - a) ak je takáto ochrana pozastavená alebo zrušená v súlade s článkom 14 alebo
 - b) v prípade, ak, a len počas doby pokiaľ, tieto hodnoty nadobudli na základe svojho použitia charakter vojenského cieľa.
2. V prípade okolností podľa odseku 1 písm. b) môžu byť takéto hodnoty predmetom útoku, len
 - a) ak je útok jediný schodný spôsob ukončenia používania hodnôt podľa odseku 1 písm. b),
 - b) ak sa prijímú všetky možné ochranné opatrenia pri výbere prostriedkov a spôsobov útoku so zreteľom na ukončenie takéhoto používania a na vyhnutie sa alebo aspoň minimalizáciu poškodenia kultúrnych hodnôt,
 - c) s výnimkou, ak to okolnosti vzhľadom na požiadavky okamžitej sebaobrany nedovoľujú,
 - i) ak je útok nariadený na najvyššej úrovni velenia,
 - ii) ak sa vydá účinné varovanie silám odporcu s požiadavkou ukončiť používanie uvedené v odseku 1 písm. b) a
 - iii) ak sa silám odporcu ponechá dostatočný čas na nápravu situácie.

Článok 14

Pozastavenie a zrušenie zvýšenej ochrany

1. Ak kultúrne hodnoty nespĺňajú ktorékoľvek z kritérií uvedených v článku 10 tohto protokolu, môže výbor pozastaviť status zvýšenej ochrany alebo tento status zrušiť vyškrtnutím kultúrnych hodnôt zo zoznamu.
2. V prípade vážneho porušenia článku 12 vo vzťahu ku kultúrnym hodnotám pod zvýšenou ochranou v dôsledku ich použitia na podporu vojenskej činnosti môže výbor pozastaviť status zvýšenej ochrany. Ak takéto porušenia pretrvávajú, môže výbor výnimočne zrušiť status zvýšenej ochrany vyškrtnutím kultúrnych hodnôt zo zoznamu.
3. Generálny riaditeľ bezodkladne zašle generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov a všetkým stranám tohto protokolu oznámenie o každom rozhodnutí výboru pozastaviť alebo zrušiť zvýšenú ochranu.
4. Pred prijatím takéhoto rozhodnutia poskytne výbor stranám možnosť vyjadriť ich stanoviská.

KAPITOLA 4

TRESTNÁ ZODPOVEDNOSŤ A JURISDIKCIA

Článok 15

Vážne porušenia tohto protokolu

1. Každá osoba sa dopúšťa trestného činu v zmysle tohto protokolu, ak úmyselne a v rozpore s dohovorom alebo týmto protokolom spácha niektorý z nasledujúcich činov:
 - a) vytvorí z kultúrnych hodnôt pod zvýšenou ochranou predmet útoku,
 - b) použije kultúrne hodnoty pod zvýšenou ochranou alebo ich bezprostredné okolie na podporu vojenskej činnosti,
 - c) zničí alebo si privlastní vo veľkom rozsahu kultúrne hodnoty chránené dohovorom a týmto protokolom,
 - d) vytvorí z kultúrnych hodnôt pod ochranou dohovoru a tohto protokolu predmet útoku,
 - e) spácha krádež, plienenie, spreneveru alebo činy vandalizmu namierené proti kultúrnym hodnotám chráneným dohovorom.
2. Každá strana prijme opatrenia potrebné na stanovenie činov uvedených v tomto článku ako trestných činov podľa vnútroštátneho práva a stanoví za tieto činy primerané tresty. V tomto prípade sa strany budú riadiť všeobecnými právnymi princípmi a všeobecnými princípmi medzinárodného práva vrátane noriem, ktoré rozširujú individuálnu trestnú zodpovednosť aj na osoby iné než tie, ktoré priamo vykonali daný čin.

Článok 16

Jurisdikcia

1. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 2, prijme každá strana potrebné legislatívne opatrenia na prijatie jurisdikcie nad trestnými činmi stanovenými v článku 15 v nasledujúcich prípadoch:
 - a) ak je takýto trestný čin spáchaný na území tohto štátu,
 - b) ak je údajný páchatel trestného činu štátnym občanom tohto štátu,
 - c) v prípade trestných činov stanovených v článku 15 písm. a) až c), ak sa údajný páchatel trestného činu nachádza na území tohto štátu.
2. Vo vzťahu k výkonu jurisdikcie a bez toho, aby bol dotknutý článok 28 dohovoru,
 - a) tento protokol nevyklučuje individuálnu trestnú zodpovednosť alebo výkon jurisdikcie podľa aplikovateľného vnútroštátneho a medzinárodného práva a neovplyvňuje výkon jurisdikcie podľa obyčajového medzinárodného práva,
 - b) okrem prípadov, keď štát, ktorý nie je stranou tohto protokolu, môže prijať a uplatňovať jeho ustanovenia v súlade s článkom 3 ods. 2, príslušníci ozbrojených síl a občania štátu, ktorý nie je stranou tohto protokolu, okrem tých štátnych občanov, ktorí slúžia v ozbrojených silách štátu, ktorý je stranou tohto protokolu, nemajú individuálnu trestnú zodpovednosť v zmysle tohto protokolu a zároveň tento protokol nestanovuje povinnosť prijať jurisdikciu nad takýmito osobami alebo ich vydať.

Článok 17

Stíhanie

1. Ak strana, na ktorej území sa nachádza údajný páchatel trestného činu podľa článku 15 ods. 1 písm. a) až c), túto osobu nevydá, postúpi prípad svojim príslušným orgánom bez akejkoľvek výnimky a neprimeraného odkladu na účely stíhania na základe procesného postupu v súlade s vnútroštátnym právnym poriadkom, prípadne relevantnými normami medzinárodného práva.
2. Bez toho, aby boli dotknuté aplikovateľné relevantné normy medzinárodného práva, sa všetkým osobám, voči ktorým sa vedie konanie v súvislosti s dohovorom alebo týmto protokolom, garantuje spravodlivé zaobchádzanie a spravodlivý proces v súlade s vnútroštátnym a medzinárodným právom vo všetkých fázach konania a v žiadnom prípade sa takýmto osobám neposkytujú menšie záruky ako tie, ktoré stanovuje medzinárodné právo.

Článok 18

Vydávanie

1. Trestné činy vymedzené v článku 15 ods. 1 písm. a) až c) sa považujú za trestné činy, ktoré môžu byť dôvodom na vydanie podľa akejkoľvek zmluvy o vydávaní platnej medzi ktorýmkoľvek stranami, ktorá bola uzavretá pred nadobudnutím platnosti tohto protokolu. Strany sa zaväzujú zahrnúť tieto trestné činy do každej zmluvy o vydávaní, ktorú medzi sebou následne uzavrú.
2. Ak strana, ktorá vydanie podmieňuje existenciou zmluvy, dostane žiadosť o vydanie od inej strany, s ktorou nemá zmluvu o vydávaní, môže dožiadaná strana, podľa svojho zváženia, považovať tento protokol za právny podklad na vydanie v súvislosti s trestnými činmi vymedzenými v článku 15 ods. 1 písm. a) až c).
3. Strany, ktoré nepodmieňujú vydanie existenciou zmluvy, uznajú trestné činy vymedzené v článku 15 ods. 1 písm. a) až c) za trestné činy, ktoré môžu byť dôvodom na vydanie medzi nimi v súlade s podmienkami stanovenými právom dožadanej strany.
4. Ak je to potrebné, trestné činy vymedzené v článku 15 ods. 1 písm. a) až c) sa na účely vydávania medzi stranami považujú za spáchané nielen na mieste, kde sa stali, ale aj na území strán, ktoré prijali jurisdikciu v súlade s článkom 16 ods. 1.

Článok 19

Právna pomoc

1. Strany si navzájom poskytnú najväčšiu možnú mieru pomoci v súvislosti s vyšetrovaním, trestným konaním alebo konaním o vydávaní, započatými vo vzťahu k trestným činom vymedzeným v článku 15 vrátane pomoci pri získavaní dôkazov, ktoré majú k dispozícii a ktoré sú potrebné pre konanie.
2. Strany vykonajú svoje záväzky podľa odseku 1 v súlade so zmluvami alebo s inými dojednaniami o právnej pomoci, ktoré medzi sebou uzavreli. V prípade, že takéto zmluvy alebo dojednania neexistujú, strany si poskytnú pomoc v súlade so svojím vnútroštátnym právom.

Článok 20

Dôvody na zamietnutie

1. Trestné činy vymedzené v článku 15 ods. 1 písm. a) až c) sa na účely vydávania nepovažujú za politické trestné činy, za trestné činy súvisiace s politickými trestnými činmi alebo za trestné činy politicky motivované; trestné činy vymedzené v článku 15 sa na účely právnej pomoci nepovažujú za politické trestné činy, trestné činy súvisiace s politickými trestnými činmi alebo za trestné činy politicky motivované. Žiadosť o vydanie alebo o právnu pomoc vo vzťahu k týmto trestným činom nesmie byť zamietnutá len z toho dôvodu, že ide o politický trestný čin, trestný čin súvisiaci s politickým trestným činom alebo trestný čin politicky motivovaný.
2. Nič v tomto protokole sa nebude vykladať tak, že stanovuje povinnosť vydať osobu alebo poskytnúť právnu pomoc, ak má dožiadaná strana vážne dôvody domnievať sa, že žiadosť o vydanie za trestné činy vymedzené v článku 15 ods. 1 písm. a) až c) alebo žiadosť o právnu pomoc vo vzťahu k trestným činom vymedzeným v článku 15 bola podaná na účely stíhania alebo trestania osoby z dôvodov jej rasy, náboženského vyznania, národnosti, etnického pôvodu alebo politického presvedčenia alebo že vyhovenie tejto žiadosti by malo vplyv na postavenie tejto osoby z ktoréhokoľvek z týchto dôvodov.

Článok 21

Opatrenia vzťahujúce sa na iné porušenia

Bez toho, aby bol dotknutý článok 28 dohovoru, každá strana prijme také legislatívne, administratívne alebo disciplinárne opatrenia, aké sú potrebné na potlačenie nasledujúcich činov, ak sú spáchané úmyselne:

- a) akékoľvek použitie kultúrnych hodnôt v rozpore s dohovorom alebo týmto protokolom,

- b) akýkoľvek nedovolený vývoz, iné odňatie alebo prevod vlastníctva kultúrnych hodnôt z okupovaného územia v rozpore s dohovorom alebo týmto protokolom.

KAPITOLA 5

OCHRANA KULTÚRNYCH HODNÔT V OZBROJENÝCH KONFLIKTOCH, KTORÉ NEMAJÚ MEDZINÁRODNÝ CHARAKTER

Článok 22

Ozbrojené konflikty, ktoré nemajú medzinárodný charakter

1. Tento protokol sa bude uplatňovať v prípade ozbrojeného konfliktu, ktorý nemá medzinárodný charakter, vyskytujúceho sa na území jednej zo strán.
2. Tento protokol sa nebude uplatňovať na situácie vnútorných nepokojov a napätia, ako sú výtržnosti, izolované a sporadické násilné činy a iné činy podobného charakteru.
3. Nič v tomto protokole sa nepoužije na účely ovplyvnenia suverenity štátu alebo zodpovednosti vlády všetkými legitímnymi prostriedkami udržať alebo obnoviť právo a poriadok v štáte alebo ochrániť národnú jednotu a územnú celistvosť štátu.
4. Nič v tomto protokole sa nedotýka primárnej jurisdikcie strany, na ktorej území sa vyskytne ozbrojený konflikt, ktorý nemá medzinárodný charakter, nad činmi vymedzenými v článku 15.
5. Nič v tomto protokole sa nepoužije ako ospravedlnenie priameho alebo nepriameho zasahovania z akéhokoľvek dôvodu do ozbrojeného konfliktu alebo do vnútorných alebo vonkajších záležitostí strany, na ktorej území sa takýto konflikt vyskytuje.
6. Uplatňovanie tohto protokolu na situácie uvedené v odseku 1 nemá vplyv na právny status strán v konflikte.
7. UNESCO môže ponúknuť svoje služby stranám v konflikte.

KAPITOLA 6

INŠTITUCIONÁLNE OTÁZKY

Článok 23

Zasadnutie strán

1. Zasadnutie strán sa zvolá v tom istom čase ako generálna konferencia UNESCO v koordinácii so zasadnutím vysokých zmluvných strán, ak takéto zasadnutie zvoláva generálny riaditeľ.
2. Zasadnutie strán prijme svoj rokovací poriadok.
3. Zasadnutie strán má tieto funkcie:
 - a) volí členov výboru v súlade s článkom 24 ods. 1,
 - b) schvaľuje smernice vypracované výborom v súlade s článkom 27 ods. 1 písm. a),
 - c) stanovuje smernice pre fond a kontroluje jeho používanie výborom,
 - d) posudzuje správu predloženú výborom v súlade s článkom 27 ods. 1 písm. d),
 - e) rokuje o akýchkoľvek problémoch vzťahujúcich sa na uplatňovanie tohto protokolu a prijíma primerané odporúčania.
4. Na žiadosť aspoň jednej pätiny strán zvolá generálny riaditeľ mimoriadne zasadnutie strán.

Článok 24

Výbor na ochranu kultúrnych hodnôt v prípade ozbrojeného konfliktu

1. Týmto sa ustanovuje Výbor na ochranu kultúrnych hodnôt v prípade ozbrojeného konfliktu. Je zložený z dvanástich strán, ktoré sú volené zasadnutím strán.
2. Výbor zasadá raz do roka na riadnom zasadnutí a na mimoriadnych zasadnutiach, kedykoľvek to považuje za potrebné.
3. Pri stanovovaní členstva vo výbore sa strany budú snažiť o zabezpečenie spravodlivého zastúpenia rôznych regiónov a kultúr sveta.

4. Strany, ktoré sú členmi výboru, si za svojich zástupcov vyberú osoby kvalifikované v oblasti kultúrneho dedičstva, obrany alebo medzinárodného práva a budú sa usilovať vzájomnými konzultáciami zabezpečiť, aby výbor ako celok disponoval adekvátnymi odbornými znalosťami vo všetkých týchto oblastiach.

Článok 25

Funkčné obdobie

1. Strana je volená do výboru na štyri roky a môže byť opätovne bezprostredne zvolená len na jedno ďalšie obdobie.
2. Bez ohľadu na ustanovenia odseku 1 sa funkčné obdobie polovice členov zvolených v prvých voľbách skončí na konci prvého riadneho zasadnutia strán nasledujúceho po zasadnutí, na ktorom boli zvolení. Títo členovia budú vybraní po prvých voľbách žrebom predsedom zasadnutia strán.

Článok 26

Rokovací poriadok

1. Výbor prijme svoj rokovací poriadok.
2. Väčšina členov predstavuje kvórum. Rozhodnutia výboru sa prijímajú dvojtretinovou väčšinou hlasujúcich členov.
3. Členovia sa nezúčastnia na hlasovaní o rozhodnutiach týkajúcich sa kultúrnych hodnôt, ktoré sú dotknuté ozbrojeným konfliktom, ktorého sú stranou.

Článok 27

Funkcie

1. Výbor má tieto funkcie:

- a) vypracúva smernice na implementáciu tohto protokolu,
- b) poskytuje, pozastavuje alebo ruší zvýšenú ochranu kultúrnych hodnôt a vytvára, udržiava a rozširuje Zoznam kultúrnych hodnôt pod zvýšenou ochranou,
- c) monitoruje a dohliada nad implementáciou tohto protokolu a podporuje identifikáciu kultúrnych hodnôt pod zvýšenou ochranou,
- d) posudzuje a komentuje správy strán, usiluje sa o požadované vyjasnenia a pripravuje vlastnú správu o implementácii tohto protokolu, ktorú predkladá zasadnutiu strán,
- e) prijíma a zvažuje žiadosti o medzinárodnú pomoc v zmysle článku 32,
- f) stanovuje použitie fondu,
- g) vykonáva iné funkcie, ktorými ho môže poveriť zasadnutie strán.

2. Svoje funkcie výbor vykonáva v spolupráci s generálnym riaditeľom.

3. Výbor bude spolupracovať s medzinárodnými, ako aj s národnými vládnyimi a mimovládnyimi organizáciami, ktoré majú podobné ciele ako dohovor, jeho prvý protokol a tento protokol. Na pomoc pri realizácii svojich funkcií si výbor na zasadnutia môže ako poradcov pozvať eminentné profesionálne organizácie, ktoré majú formálne vzťahy s UNESCO, vrátane Medzinárodného výboru modrého štítu a jeho orgánov. Zástupcovia Medzinárodného centra pre štúdium ochrany a zachovania kultúrnych hodnôt (Rímske centrum) a Medzinárodného výboru Červeného kríža (MVČK) môžu byť tiež prizvaní zúčastniť sa ako poradcovia.

Článok 28

Sekretariát

Výbor bude podporovaný sekretariátom UNESCO, ktorý pripravuje dokumentáciu výboru, program jeho zasadnutí a zodpovedá za vykonávanie jeho rozhodnutí.

Článok 29**Fond na ochranu kultúrnych hodnôt v prípade ozbrojeného konfliktu**

1. Týmto sa ustanovuje fond na nasledujúce účely:
 - a) poskytnúť finančnú alebo inú pomoc na podporu prípravných alebo iných opatrení, ktoré sa prijímú v čase mieru v súlade okrem iného s článkom 5, článkom 10 písm. b) a článkom 30, a
 - b) poskytnúť finančnú alebo inú pomoc vo vzťahu k núdzovým, provizórnym alebo iným opatreniam, ktoré sa prijímú na ochranu kultúrnych hodnôt počas ozbrojeného konfliktu alebo na okamžitú obnovu po skončení nepriateľských akcií v súlade okrem iného s článkom 8 písm. a).
2. Fond vytvorí správny fond v súlade s ustanoveniami finančných predpisov UNESCO.
3. Sumy vyplatené z fondu sa použijú len na účely, o ktorých rozhodne výbor v súlade so smernicami definovanými v článku 23 ods. 3 písm. c). Výbor môže akceptovať, aby sa príspevky použili len na určitý program alebo projekt za podmienky, že výbor rozhodol o realizácii tohto programu alebo projektu.
4. Zdroje fondu budú pozostávať:
 - a) z dobrovoľných príspevkov strán,
 - b) z príspevkov, darov alebo príjmov zo závetov od
 - i) iných štátov,
 - ii) UNESCO alebo iných organizácií systému Organizácie Spojených národov,
 - iii) iných medzivládnych alebo mimovládnych organizácií a
 - iv) verejných alebo súkromných organizácií alebo jednotlivcov,
 - c) z akýchkoľvek úrokov, ktoré pribudli vo fonde,
 - d) z fondov získaných zbierkami a príjmami z akcií organizovanými v prospech fondu a
 - e) z akéhokoľvek iného zdroja, ktorý pripúšťajú smernice vzťahujúce sa na fond.

KAPITOLA 7**ROZŠIROVANIE INFORMÁCIÍ A MEDZINÁRODNÁ POMOC****Článok 30****Rozširovanie**

1. Strany sa budú primeranými prostriedkami, a to najmä vzdelávacími a osvetovými programami, usilovať o posilnenie uznania a rešpektu voči kultúrnym hodnotám celou ich populáciou.
2. Strany budú rozširovať tento protokol v maximálnej možnej miere v čase mieru aj v čase ozbrojeného konfliktu.
3. Akékoľvek vojenské alebo civilné orgány, ktoré v čase ozbrojeného konfliktu prevezmú zodpovednosť vo vzťahu k uplatňovaniu tohto protokolu, sa plne oboznámia s jeho textom. Na tieto účely strany podľa potreby
 - a) zahrnú smernice a inštrukcie o ochrane kultúrnych hodnôt do svojich vojenských predpisov,
 - b) vypracujú a zrealizujú v spolupráci s UNESCO a relevantnými vládnymi a mimovládnymi organizáciami školenia a vzdelávacie programy v čase mieru,
 - c) navzájom si budú prostredníctvom generálneho riaditeľa poskytovať informácie o zákonoch, administratívnych úpravách a opatreniach prijatých podľa písm. a) a b),
 - d) navzájom si budú prostredníctvom generálneho riaditeľa poskytovať, len čo to bude možné, zákony a administratívne úpravy, ktoré prijímú na zabezpečenie uplatňovania tohto protokolu.

Článok 31

Medzinárodná spolupráca

V prípadoch vážneho porušenia tohto protokolu sa strany zaväzujú konať spoločne prostredníctvom výboru alebo jednotlivo v spolupráci s UNESCO a Organizáciou Spojených národov a v súlade s Chartou Organizácie Spojených národov.

Článok 32

Medzinárodná pomoc

1. Strana môže od výboru požadovať medzinárodnú pomoc pre kultúrne hodnoty pod zvýšenou ochranou, ako aj pomoc vo vzťahu k príprave, rozvoju alebo uplatňovaniu zákonov, administratívnych úprav a opatrení uvedených v článku 10.
2. Strana v konflikte, ktorá nie je stranou tohto protokolu, ale akceptuje a uplatňuje ustanovenia v súlade s článkom 3 ods. 2, môže od výboru požadovať primeranú medzinárodnú pomoc.
3. Výbor prijme pravidlá na podávanie žiadostí o medzinárodnú pomoc a určí formy nožnej medzinárodnej pomoci.
4. Strany sa týmto vyzývajú, aby prostredníctvom výboru poskytli technickú pomoc každého druhu tým stranám alebo tým stranám v konflikte, ktoré o to požiadajú.

Článok 33

Pomoc UNESCO

1. Strana môže požiadať UNESCO o technickú pomoc pri organizovaní ochrany svojich kultúrnych hodnôt, napríklad pri prípravných krokoch na zabezpečenie kultúrnych hodnôt, pri preventívnych a organizačných opatreniach v núdzových situáciách a pri vytváraní národných zoznamov kultúrnych hodnôt alebo v súvislosti s akýmkoľvek iným problémom, ktorý vznikne pri uplatňovaní tohto protokolu. UNESCO poskytne takúto pomoc v rámci možností stanovených jeho programom a zdrojmi.
2. Strany sa týmto vyzývajú, aby poskytli technickú pomoc na bilaterálnej alebo multilaterálnej úrovni.
3. UNESCO je oprávnené z vlastnej iniciatívy predkladať stranám návrhy v týchto otázkach.

KAPITOLA 8

VYKONÁVANIE TOHTO PROTOKOLU

Článok 34

Ochranné mocnosti

Tento protokol sa bude uplatňovať v spolupráci s ochrannými mocnosťami, zodpovednými za zabezpečenie záujmov strán v konflikte.

Článok 35

Zmierovacie konanie

1. Ochranné mocnosti poskytnú svoje dobré služby vo všetkých prípadoch, v ktorých to budú považovať za potrebné v záujme kultúrnych hodnôt, najmä ak nebude zhoda medzi stranami v konflikte vo vzťahu k uplatňovaniu alebo interpretácii ustanovení tohto protokolu.
2. Na tieto účely môže každá z ochranných mocností na vyzvanie jednej zo strán, generálneho riaditeľa alebo z vlastnej iniciatívy navrhnúť stranám v konflikte stretnutie ich zástupcov, a to najmä orgánov zodpovedných za ochranu kultúrnych hodnôt, ak sa to uzná za vhodné na území štátu, ktorý nie je stranou v konflikte. Strany v konflikte sú zaviazané akceptovať návrhy na stretnutie, ktoré im boli prednesené. Ochranné mocnosti navrhnú na schválenie stranám v konflikte osobu, ktorá je príslušníkom štátu, ktorý nie je stranou v konflikte, alebo osobu navrhnutú generálnym riaditeľom, a ktorá bude prizvaná zúčastniť sa na takomto stretnutí ako predseda.

Článok 36

Zmierovacie konanie v neprítomnosti ochranných mocností

1. V konflikte, v ktorom nie sú menované žiadne ochranné mocnosti, môže dobré služby poskytnúť generálny riaditeľ alebo môže vykonať inú formou zmierovacieho konania alebo sprostredkovania s cieľom vyriešiť spor.
2. Na pozvanie jednej zo strán alebo na pozvanie generálneho riaditeľa môže predseda výboru navrhnúť stranám v konflikte stretnutie ich zástupcov, a to najmä orgánov zodpovedných za ochranu kultúrnych hodnôt, ak sa to uzná za vhodné na území štátu, ktorý nie je stranou v konflikte.

Článok 37

Preklady a správy

1. Strany preložia tento protokol do svojich úradných jazykov a poskytnú tieto oficiálne preklady generálnemu riaditeľovi.
2. Strany predložia výboru raz za štyri roky správu o implementácii tohto protokolu.

Článok 38

Zodpovednosť štátu

Žiadne ustanovenie v tomto protokole vzťahujúce sa na individuálnu trestnú zodpovednosť nemá vplyv na zodpovednosť štátov podľa medzinárodného práva vrátane povinnosti poskytnúť reparácie.

KAPITOLA 9

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 39

Jazyky

Tento protokol je vyhotovený v arabskom, čínskom, anglickom, francúzskom, ruskom a španielskom jazyku, pričom všetky znenia sú rovnako autentické.

Článok 40

Podpis

Tento protokol je vyhotovený s dátumom 26. marec 1999. Je otvorený na podpis všetkým vysokým zmluvným stranám v Haagu od 17. mája 1999 do 31. decembra 1999.

Článok 41

Ratifikácia, prijatie alebo schválenie

1. Tento protokol podlieha ratifikácii, prijatiu alebo schváleniu vysokými zmluvnými stranami, ktoré podpísali tento protokol, v súlade s ich príslušnými ústavnými postupmi.
2. Ratifikačné listiny, listiny o prijatí alebo schválení budú uložené u generálneho riaditeľa.

Článok 42

Prístup

1. Tento protokol je otvorený na prístup ďalším vysokým zmluvným stranám od 1. januára 2000.
2. Prístup sa vykoná uložením listiny o prístupe u generálneho riaditeľa.

Článok 43

Nadobudnutie platnosti

1. Tento protokol nadobudne platnosť tri mesiace po uložení dvadsiatich ratifikačných listín, listín o prijatí, schválení alebo prístupe.

2. Po tejto dobe nadobudne platnosť pre každú stranu tri mesiace po uložení jej ratifikačnej listiny, listiny o prijatí, schválení alebo prístupe.

Článok 44

Nadobudnutie platnosti v situáciách ozbrojeného konfliktu

Situácie uvedené v článkoch 18 a 19 dohovoru majú za následok bezprostredný účinok ratifikácie, prijatia, schválenia alebo prístupu k tomuto protokolu, ktoré boli uložené u depositára stranami v konflikte pred začatím alebo po začatí nepriateľských akcií alebo okupácie. V takýchto prípadoch bude generálny riaditeľ informovať podľa článku 46 najrýchlejším možným spôsobom.

Článok 45

Výpoveď

1. Každá strana môže tento protokol vypovedať.
2. Výpoveď bude oznámená listinou, ktorá bude uložená u generálneho riaditeľa.
3. Výpoveď nadobudne účinnosť jeden rok po prijatí listiny o výpovedi. Ak sa však počas plynutia tejto lehoty táto strana zúčastní na ozbrojenom konflikte, nenadobudne výpoveď účinnosť do ukončenia nepriateľských akcií, alebo kým sa neukončia operácie na repatriácii kultúrnych hodnôt, pričom rozhodujúci je prípad, ktorý nastane neskôr.

Článok 46

Oznámenia

Generálny riaditeľ bude informovať všetky vysoké zmluvné strany, ako aj Organizáciu Spojených národov o uložení každej ratifikačnej listiny, listiny o prijatí, schválení alebo prístupe podľa článkov 41 a 42 a o výpovedi podľa článku 45.

Článok 47

Registrácia v Organizácii Spojených národov

V súlade s článkom 102 Charty Organizácie Spojených národov bude tento protokol registrovaný na sekretariáte Organizácie Spojených národov na základe žiadosti generálneho riaditeľa.

Na dôkaz toho dolu podpísaní, riadne na to splnomocnení podpísali tento protokol.

Dané v Haagu 26. marca 1999 v jednom vyhotovení, ktoré bude uložené v archíve UNESCO, a jeho overené kópie budú postúpené všetkým vysokým zmluvným stranám.

K oznámeniu č. 304/2004 Z. z.

SECOND PROTOCOL
to the Hague Convention of 1954 for the Protection of Cultural Property
in the Event of Armed Conflict

The Hague, 26 March 1999

The Parties,

Conscious of the need to improve the protection of cultural property in the event of armed conflict and to establish an enhanced system of protection for specifically designated cultural property;

Reaffirming the importance of the provisions of the Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict, done at the Hague on 14 May 1954, and emphasizing the necessity to supplement these provisions through measures to reinforce their implementation;

Desiring to provide the High Contracting Parties to the Convention with a means of being more closely involved in the protection of cultural property in the event of armed conflict by establishing appropriate procedures therefor;

Considering that the rules governing the protection of cultural property in the event of armed conflict should reflect developments in international law;

Affirming that the rules of customary international law will continue to govern questions not regulated by the provisions of this Protocol;

Have agreed as follows:

CHAPTER 1
INTRODUCTION

Article 1
Definitions

For the purposes of this Protocol:

- a) "Party" means a State Party to this Protocol;
- b) "cultural property" means cultural property as defined in Article 1 of the Convention;
- c) "Convention" means the Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict, done at The Hague on 14 May 1954;
- d) "High Contracting Party" means a State Party to the Convention;
- e) "enhanced protection" means the system of enhanced protection established by Articles 10 and 11;
- f) "military objective" means an object which by its nature, location, purpose, or use makes an effective contribution to military action and whose total or partial destruction, capture or neutralisation, in the circumstances ruling at the time, offers a definite military advantage;

- g) "illicit" means under compulsion or otherwise in violation of the applicable rules of the domestic law of the occupied territory or of international law;
- h) "List" means the International List of Cultural Property under Enhanced Protection established in accordance with Article 27, sub-paragraph 1(b);
- i) "Director-General" means the Director-General of UNESCO;
- j) "UNESCO" means the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization;
- k) "First Protocol" means the Protocol for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict done at The Hague on 14 May 1954.

Article 2

Relation to the Convention

This Protocol supplements the Convention in relations between the Parties.

Article 3

Scope of application

1. In addition to the provisions which shall apply in time of peace, this Protocol shall apply in situations referred to in Article 18 paragraphs 1 and 2 of the Convention and in Article 22 paragraph 1.

2. When one of the parties to an armed conflict is not bound by this Protocol, the Parties to this Protocol shall remain bound by it in their mutual relations. They shall furthermore be bound by this Protocol in relation to a State party to the conflict which is not bound by it, if the latter accepts the provisions of this Protocol and so long as it applies them.

Article 4

Relationship between Chapter 3 and other provisions of the Convention and this Protocol

The application of the provisions of Chapter 3 of this Protocol is without prejudice to:

- a) the application of the provisions of Chapter I of the Convention and of Chapter 2 of this Protocol;
- b) the application of the provisions of Chapter II of the Convention save that, as between Parties to this Protocol or as between a Party and a State which accepts and applies this Protocol in accordance with Article 3 paragraph 2, where cultural property has been granted both special protection and enhanced

protection, only the provisions of enhanced protection shall apply.

CHAPTER 2
GENERAL PROVISIONS REGARDING
PROTECTION

Article 5

Safeguarding of cultural property

Preparatory measures taken in time of peace for the safeguarding of cultural property against the foreseeable effects of an armed conflict pursuant to Article 3 of the Convention shall include, as appropriate, the preparation of inventories, the planning of emergency measures for protection against fire or structural collapse, the preparation for the removal of movable cultural property or the provision for adequate in situ protection of such property, and the designation of competent authorities responsible for the safeguarding of cultural property.

Article 6

Respect for cultural property

With the goal of ensuring respect for cultural property in accordance with Article 4 of the Convention:

- a) a waiver on the basis of imperative military necessity pursuant to Article 4 paragraph 2 of the Convention may only be invoked to direct an act of hostility against cultural property when and for as long as:
 - i. that cultural property has, by its function, been made into a military objective; and
 - ii. there is no feasible alternative available to obtain a similar military advantage to that offered by directing an act of hostility against that objective;
- b) a waiver on the basis of imperative military necessity pursuant to Article 4 paragraph 2 of the Convention may only be invoked to use cultural property for purposes which are likely to expose it to destruction or damage when and for as long as no choice is possible between such use of the cultural property and another feasible method for obtaining a similar military advantage;
- c) the decision to invoke imperative military necessity shall only be taken by an officer commanding a force the equivalent of a battalion in size or larger, or a force smaller in size where circumstances do not permit otherwise;
- d) in case of an attack based on a decision taken in accordance with sub-paragraph (a), an effective advance warning shall be given whenever circumstances permit.

Article 7

Precautions in attack

Without prejudice to other precautions required by international humanitarian law in the conduct of military operations, each Party to the conflict shall:

- a) do everything feasible to verify that the objectives to

be attacked are not cultural property protected under Article 4 of the Convention;

- b) take all feasible precautions in the choice of means and methods of attack with a view to avoiding, and in any event to minimizing, incidental damage to cultural property protected under Article 4 of the Convention;
- c) refrain from deciding to launch any attack which may be expected to cause incidental damage to cultural property protected under Article 4 of the Convention which would be excessive in relation to the concrete and direct military advantage anticipated; and
- d) cancel or suspend an attack if it becomes apparent:
 - i. that the objective is cultural property protected under Article 4 of the Convention;
 - ii. that the attack may be expected to cause incidental damage to cultural property protected under Article 4 of the Convention which would be excessive in relation to the concrete and direct military advantage anticipated.

Article 8

Precautions against the effects of hostilities

The Parties to the conflict shall, to the maximum extent feasible:

- a) remove movable cultural property from the vicinity of military objectives or provide for adequate in situ protection;
- b) avoid locating military objectives near cultural property.

Article 9

Protection of cultural property in occupied territory

1. Without prejudice to the provisions of Articles 4 and 5 of the Convention, a Party in occupation of the whole or part of the territory of another Party shall prohibit and prevent in relation to the occupied territory:

- a) any illicit export, other removal or transfer of ownership of cultural property;
- b) any archaeological excavation, save where this is strictly required to safeguard, record or preserve cultural property;
- c) any alteration to, or change of use of, cultural property which is intended to conceal or destroy cultural, historical or scientific evidence.

2. Any archaeological excavation of, alteration to, or change of use of, cultural property in occupied territory shall, unless circumstances do not permit, be carried out in close co-operation with the competent national authorities of the occupied territory.

CHAPTER 3
ENHANCED PROTECTION

Article 10

Enhanced protection

Cultural property may be placed under enhanced

protection provided that it meets the following three conditions:

- a) it is cultural heritage of the greatest importance for humanity;
- b) it is protected by adequate domestic legal and administrative measures recognising its exceptional cultural and historic value and ensuring the highest level of protection;
- c) it is not used for military purposes or to shield military sites and a declaration has been made by the Party which has control over the cultural property, confirming that it will not be so used.

Article 11

The granting of enhanced protection

1. Each Party should submit to the Committee a list of cultural property for which it intends to request the granting of enhanced protection.

2. The Party which has jurisdiction or control over the cultural property may request that it be included in the List to be established in accordance with Article 27 sub-paragraph 1(b). This request shall include all necessary information related to the criteria mentioned in Article 10. The Committee may invite a Party to request that cultural property be included in the List.

3. Other Parties, the International Committee of the Blue Shield and other non-governmental organisations with relevant expertise may recommend specific cultural property to the Committee. In such cases, the Committee may decide to invite a Party to request inclusion of that cultural property in the List.

4. Neither the request for inclusion of cultural property situated in a territory, sovereignty or jurisdiction over which is claimed by more than one State, nor its inclusion, shall in any way prejudice the rights of the parties to the dispute.

5. Upon receipt of a request for inclusion in the List, the Committee shall inform all Parties of the request. Parties may submit representations regarding such a request to the Committee within sixty days. These representations shall be made only on the basis of the criteria mentioned in Article 10. They shall be specific and related to facts. The Committee shall consider the representations, providing the Party requesting inclusion with a reasonable opportunity to respond before taking the decision. When such representations are before the Committee, decisions for inclusion in the List shall be taken, notwithstanding Article 26, by a majority of four-fifths of its members present and voting.

6. In deciding upon a request, the Committee should ask the advice of governmental and non-governmental organisations, as well as of individual experts.

7. A decision to grant or deny enhanced protection may only be made on the basis of the criteria mentioned in Article 10.

8. In exceptional cases, when the Committee has concluded that the Party requesting inclusion of cultural property in the List cannot fulfil the criteria of Article 10 sub-paragraph (b), the Committee may decide

to grant enhanced protection, provided that the requesting Party submits a request for international assistance under Article 32.

9. Upon the outbreak of hostilities, a Party to the conflict may request, on an emergency basis, enhanced protection of cultural property under its jurisdiction or control by communicating this request to the Committee. The Committee shall transmit this request immediately to all Parties to the conflict. In such cases the Committee will consider representations from the Parties concerned on an expedited basis. The decision to grant provisional enhanced protection shall be taken as soon as possible and, notwithstanding Article 26, by a majority of four-fifths of its members present and voting. Provisional enhanced protection may be granted by the Committee pending the outcome of the regular procedure for the granting of enhanced protection, provided that the provisions of Article 10 sub-paragraphs (a) and (c) are met.

10. Enhanced protection shall be granted to cultural property by the Committee from the moment of its entry in the List.

11. The Director-General shall, without delay, send to the Secretary-General of the United Nations and to all Parties notification of any decision of the Committee to include cultural property on the List.

Article 12

Immunity of cultural property under enhanced protection

The Parties to a conflict shall ensure the immunity of cultural property under enhanced protection by refraining from making such property the object of attack or from any use of the property or its immediate surroundings in support of military action.

Article 13

Loss of enhanced protection

1. Cultural property under enhanced protection shall only lose such protection:

- a) if such protection is suspended or cancelled in accordance with Article 14; or
- b) if, and for as long as, the property has, by its use, become a military objective.

2. In the circumstances of sub-paragraph 1(b), such property may only be the object of attack if:

- a) the attack is the only feasible means of terminating the use of the property referred to in sub-paragraph 1(b);
- b) all feasible precautions are taken in the choice of means and methods of attack, with a view to terminating such use and avoiding, or in any event minimising, damage to the cultural property;
- c) unless circumstances do not permit, due to requirements of immediate self-defence:
 - i. the attack is ordered at the highest operational level of command;
 - ii. effective advance warning is issued to the oppos-

- ing forces requiring the termination of the use referred to in sub-paragraph 1(b); and
- iii. reasonable time is given to the opposing forces to redress the situation.

Article 14

Suspension and cancellation of enhanced protection

1. Where cultural property no longer meets any one of the criteria in Article 10 of this Protocol, the Committee may suspend its enhanced protection status or cancel that status by removing that cultural property from the List.

2. In the case of a serious violation of Article 12 in relation to cultural property under enhanced protection arising from its use in support of military action, the Committee may suspend its enhanced protection status. Where such violations are continuous, the Committee may exceptionally cancel the enhanced protection status by removing the cultural property from the List.

3. The Director-General shall, without delay, send to the Secretary-General of the United Nations and to all Parties to this Protocol notification of any decision of the Committee to suspend or cancel the enhanced protection of cultural property.

4. Before taking such a decision, the Committee shall afford an opportunity to the Parties to make their views known.

CHAPTER 4 CRIMINAL RESPONSIBILITY AND JURISDICTION

Article 15

Serious violations of this Protocol

1. Any person commits an offence within the meaning of this Protocol if that person intentionally and in violation of the Convention or this Protocol commits any of the following acts:

- a) making cultural property under enhanced protection the object of attack;
- b) using cultural property under enhanced protection or its immediate surroundings in support of military action;
- c) extensive destruction or appropriation of cultural property protected under the Convention and this Protocol;
- d) making cultural property protected under the Convention and this Protocol the object of attack;
- e) theft, pillage or misappropriation of, or acts of vandalism directed against cultural property protected under the Convention.

2. Each Party shall adopt such measures as may be necessary to establish as criminal offences under its domestic law the offences set forth in this Article and to make such offences punishable by appropriate penalties. When doing so, Parties shall comply with general principles of law and international law, including the

rules extending individual criminal responsibility to persons other than those who directly commit the act.

Article 16

Jurisdiction

1. Without prejudice to paragraph 2, each Party shall take the necessary legislative measures to establish its jurisdiction over offences set forth in Article 15 in the following cases:

- a) when such an offence is committed in the territory of that State;
- b) when the alleged offender is a national of that State;
- c) in the case of offences set forth in Article 15 sub-paragraphs (a) to (c), when the alleged offender is present in its territory.

2. With respect to the exercise of jurisdiction and without prejudice to Article 28 of the Convention:

- a) this Protocol does not preclude the incurring of individual criminal responsibility or the exercise of jurisdiction under national and international law that may be applicable, or affect the exercise of jurisdiction under customary international law;
- b) except in so far as a State which is not Party to this Protocol may accept and apply its provisions in accordance with Article 3 paragraph 2, members of the armed forces and nationals of a State which is not Party to this Protocol, except for those nationals serving in the armed forces of a State which is a Party to this Protocol, do not incur individual criminal responsibility by virtue of this Protocol, nor does this Protocol impose an obligation to establish jurisdiction over such persons or to extradite them.

Article 17

Prosecution

1. The Party in whose territory the alleged offender of an offence set forth in Article 15 sub-paragraphs 1 (a) to (c) is found to be present shall, if it does not extradite that person, submit, without exception whatsoever and without undue delay, the case to its competent authorities, for the purpose of prosecution, through proceedings in accordance with its domestic law or with, if applicable, the relevant rules of international law.

2. Without prejudice to, if applicable, the relevant rules of international law, any person regarding whom proceedings are being carried out in connection with the Convention or this Protocol shall be guaranteed fair treatment and a fair trial in accordance with domestic law and international law at all stages of the proceedings, and in no cases shall be provided guarantees less favorable to such person than those provided by international law.

Article 18

Extradition

1. The offences set forth in Article 15 sub-paragraphs 1 (a) to (c) shall be deemed to be included as extraditable offences in any extradition treaty existing between any of the Parties before the entry into force of this Protocol.

Parties undertake to include such offences in every extradition treaty to be subsequently concluded between them.

2. When a Party which makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another Party with which it has no extradition treaty, the requested Party may, at its option, consider the present Protocol as the legal basis for extradition in respect of offences as set forth in Article 15 sub-paragraphs 1 (a) to (c).

3. Parties which do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognise the offences set forth in Article 15 sub-paragraphs 1 (a) to (c) as extraditable offences between them, subject to the conditions provided by the law of the requested Party.

4. If necessary, offences set forth in Article 15 sub-paragraphs 1 (a) to (c) shall be treated, for the purposes of extradition between Parties, as if they had been committed not only in the place in which they occurred but also in the territory of the Parties that have established jurisdiction in accordance with Article 16 paragraph 1.

Article 19

Mutual legal assistance

1. Parties shall afford one another the greatest measure of assistance in connection with investigations or criminal or extradition proceedings brought in respect of the offences set forth in Article 15, including assistance in obtaining evidence at their disposal necessary for the proceedings.

2. Parties shall carry out their obligations under paragraph 1 in conformity with any treaties or other arrangements on mutual legal assistance that may exist between them. In the absence of such treaties or arrangements, Parties shall afford one another assistance in accordance with their domestic law.

Article 20

Grounds for refusal

1. For the purpose of extradition, offences set forth in Article 15 sub-paragraphs 1 (a) to (c), and for the purpose of mutual legal assistance, offences set forth in Article 15 shall not be regarded as political offences nor as offences connected with political offences nor as offences inspired by political motives. Accordingly, a request for extradition or for mutual legal assistance based on such offences may not be refused on the sole ground that it concerns a political offence or an offence connected with a political offence or an offence inspired by political motives.

2. Nothing in this Protocol shall be interpreted as imposing an obligation to extradite or to afford mutual legal assistance if the requested Party has substantial grounds for believing that the request for extradition for offences set forth in Article 15 sub-paragraphs 1 (a) to (c) or for mutual legal assistance with respect to offences set forth in Article 15 has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person on account

of that person's race, religion, nationality, ethnic origin or political opinion or that compliance with the request would cause prejudice to that person's position for any of these reasons.

Article 21

Measures regarding other violations

Without prejudice to Article 28 of the Convention, each Party shall adopt such legislative, administrative or disciplinary measures as may be necessary to suppress the following acts when committed intentionally:

- a) any use of cultural property in violation of the Convention or this Protocol;
- b) any illicit export, other removal or transfer of ownership of cultural property from occupied territory in violation of the Convention or this Protocol.

CHAPTER 5

THE PROTECTION OF CULTURAL PROPERTY IN ARMED CONFLICTS NOT OF AN INTERNATIONAL CHARACTER

Article 22

Armed conflicts not of an international character

1. This Protocol shall apply in the event of an armed conflict not of an international character, occurring within the territory of one of the Parties.

2. This Protocol shall not apply to situations of internal disturbances and tensions, such as riots, isolated and sporadic acts of violence and other acts of a similar nature.

3. Nothing in this Protocol shall be invoked for the purpose of affecting the sovereignty of a State or the responsibility of the government, by all legitimate means, to maintain or re-establish law and order in the State or to defend the national unity and territorial integrity of the State.

4. Nothing in this Protocol shall prejudice the primary jurisdiction of a Party in whose territory an armed conflict not of an international character occurs over the violations set forth in Article 15.

5. Nothing in this Protocol shall be invoked as a justification for intervening, directly or indirectly, for any reason whatever, in the armed conflict or in the internal or external affairs of the Party in the territory of which that conflict occurs.

6. The application of this Protocol to the situation referred to in paragraph 1 shall not affect the legal status of the parties to the conflict.

7. UNESCO may offer its services to the parties to the conflict.

CHAPTER 6
INSTITUTIONAL ISSUES

Article 23

Meeting of the Parties

1. The Meeting of the Parties shall be convened at the same time as the General Conference of UNESCO, and in co-ordination with the Meeting of the High Contracting Parties, if such a meeting has been called by the Director-General.

2. The Meeting of the Parties shall adopt its Rules of Procedure.

3. The Meeting of the Parties shall have the following functions:

- a) to elect the Members of the Committee, in accordance with Article 24 paragraph 1;
- b) to endorse the Guidelines developed by the Committee in accordance with Article 27 sub-paragraph 1(a);
- c) to provide guidelines for, and to supervise the use of the Fund by the Committee;
- d) to consider the report submitted by the Committee in accordance with Article 27 sub-paragraph 1(d);
- e) to discuss any problem related to the application of this Protocol, and to make recommendations, as appropriate.

4. At the request of at least one-fifth of the Parties, the Director-General shall convene an Extraordinary Meeting of the Parties.

Article 24

Committee for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict

1. The Committee for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict is hereby established. It shall be composed of twelve Parties which shall be elected by the Meeting of the Parties.

2. The Committee shall meet once a year in ordinary session and in extra-ordinary sessions whenever it deems necessary.

3. In determining membership of the Committee, Parties shall seek to ensure an equitable representation of the different regions and cultures of the world.

4. Parties members of the Committee shall choose as their representatives persons qualified in the fields of cultural heritage, defence or international law, and they shall endeavour, in consultation with one another, to ensure that the Committee as a whole contains adequate expertise in all these fields.

Article 25

Term of office

1. A Party shall be elected to the Committee for four years and shall be eligible for immediate re-election only once.

2. Notwithstanding the provisions of paragraph 1,

the term of office of half of the members chosen at the time of the first election shall cease at the end of the first ordinary session of the Meeting of the Parties following that at which they were elected. These members shall be chosen by lot by the President of this Meeting after the first election.

Article 26

Rules of procedure

1. The Committee shall adopt its Rules of Procedure.

2. A majority of the members shall constitute a quorum. Decisions of the Committee shall be taken by a majority of two-thirds of its members voting.

3. Members shall not participate in the voting on any decisions relating to cultural property affected by an armed conflict to which they are parties.

Article 27

Functions

1. The Committee shall have the following functions:

- a) to develop Guidelines for the implementation of this Protocol;
- b) to grant, suspend or cancel enhanced protection for cultural property and to establish, maintain and promote the List of Cultural Property under Enhanced Protection;
- c) to monitor and supervise the implementation of this Protocol and promote the identification of cultural property under enhanced protection;
- d) to consider and comment on reports of the Parties, to seek clarifications as required, and prepare its own report on the implementation of this Protocol for the Meeting of the Parties;
- e) to receive and consider requests for international assistance under Article 32;
- f) to determine the use of the Fund;
- g) to perform any other function which may be assigned to it by the Meeting of the Parties.

2. The functions of the Committee shall be performed in co-operation with the Director-General.

3. The Committee shall co-operate with international and national governmental and non-governmental organizations having objectives similar to those of the Convention, its First Protocol and this Protocol. To assist in the implementation of its functions, the Committee may invite to its meetings, in an advisory capacity, eminent professional organizations such as those which have formal relations with UNESCO, including the International Committee of the Blue Shield (ICBS) and its constituent bodies. Representatives of the International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property (Rome Centre) (ICCROM) and of the International Committee of the Red Cross (ICRC) may also be invited to attend in an advisory capacity.

Article 28
Secretariat

The Committee shall be assisted by the Secretariat of UNESCO which shall prepare the Committee's documentation and the agenda for its meetings and shall have the responsibility for the implementation of its decisions.

Article 29

The Fund for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict

1. A Fund is hereby established for the following purposes:

- a) to provide financial or other assistance in support of preparatory or other measures to be taken in peacetime in accordance with, *inter alia*, Article 5, Article 10 sub-paragraph (b) and Article 30; and
- b) to provide financial or other assistance in relation to emergency, provisional or other measures to be taken in order to protect cultural property during periods of armed conflict or of immediate recovery after the end of hostilities in accordance with, *inter alia*, Article 8 sub-paragraph (a).

2. The Fund shall constitute a trust fund, in conformity with the provisions of the financial regulations of UNESCO.

3. Disbursements from the Fund shall be used only for such purposes as the Committee shall decide in accordance with the guidelines as defined in Article 23 sub-paragraph 3(c). The Committee may accept contributions to be used only for a certain programme or project, provided that the Committee shall have decided on the implementation of such programme or project.

4. The resources of the Fund shall consist of:

- a) voluntary contributions made by the Parties;
- b) contributions, gifts or bequests made by:
 - (i) other States;
 - (ii) UNESCO or other organizations of the United Nations system;
 - (iii) other intergovernmental or non-governmental organizations; and
 - (iv) public or private bodies or individuals;
- c) any interest accruing on the Fund;
- d) funds raised by collections and receipts from events organized for the benefit of the Fund; and
- e) all other resources authorized by the guidelines applicable to the Fund.

CHAPTER 7

DISSEMINATION OF INFORMATION
AND INTERNATIONAL ASSISTANCE

Article 30
Dissemination

1. The Parties shall endeavour by appropriate means, and in particular by educational and information programmes, to strengthen appreciation and respect for cultural property by their entire population.

2. The Parties shall disseminate this Protocol as widely as possible, both in time of peace and in time of armed conflict.

3. Any military or civilian authorities who, in time of armed conflict, assume responsibilities with respect to the application of this Protocol, shall be fully acquainted with the text thereof. To this end the Parties shall, as appropriate:

- a) incorporate guidelines and instructions on the protection of cultural property in their military regulations;
- b) develop and implement, in cooperation with UNESCO and relevant governmental and non-governmental organizations, peacetime training and educational programmes;
- c) communicate to one another, through the Director-General, information on the laws, administrative provisions and measures taken under sub-paragraphs (a) and (b);
- d) communicate to one another, as soon as possible, through the Director-General, the laws and administrative provisions which they may adopt to ensure the application of this Protocol.

Article 31

International cooperation

In situations of serious violations of this Protocol, the Parties undertake to act, jointly through the Committee, or individually, in cooperation with UNESCO and the United Nations and in conformity with the Charter of the United Nations.

Article 32

International assistance

1. A Party may request from the Committee international assistance for cultural property under enhanced protection as well as assistance with respect to the preparation, development or implementation of the laws, administrative provisions and measures referred to in Article 10.

2. A party to the conflict, which is not a Party to this Protocol but which accepts and applies provisions in accordance with Article 3, paragraph 2, may request appropriate international assistance from the Committee.

3. The Committee shall adopt rules for the submission of requests for international assistance and shall define the forms the international assistance may take.

4. Parties are encouraged to give technical assistance of all kinds, through the Committee, to those Parties or parties to the conflict who request it.

Article 33

Assistance of UNESCO

1. A Party may call upon UNESCO for technical assistance in organizing the protection of its cultural property, such as preparatory action to safeguard cultural property, preventive and organizational mea-

asures for emergency situations and compilation of national inventories of cultural property, or in connection with any other problem arising out of the application of this Protocol. UNESCO shall accord such assistance within the limits fixed by its programme and by its resources.

2. Parties are encouraged to provide technical assistance at bilateral or multilateral level.

3. UNESCO is authorized to make, on its own initiative, proposals on these matters to the Parties.

CHAPTER 8

EXECUTION OF THIS PROTOCOL

Article 34

Protecting Powers

This Protocol shall be applied with the co-operation of the Protecting Powers responsible for safeguarding the interests of the Parties to the conflict.

Article 35

Conciliation procedure

1. The Protecting Powers shall lend their good offices in all cases where they may deem it useful in the interests of cultural property, particularly if there is disagreement between the Parties to the conflict as to the application or interpretation of the provisions of this Protocol.

2. For this purpose, each of the Protecting Powers may, either at the invitation of one Party, of the Director-General, or on its own initiative, propose to the Parties to the conflict a meeting of their representatives, and in particular of the authorities responsible for the protection of cultural property, if considered appropriate, on the territory of a State not party to the conflict. The Parties to the conflict shall be bound to give effect to the proposals for meeting made to them. The Protecting Powers shall propose for approval by the Parties to the conflict a person belonging to a State not party to the conflict or a person presented by the Director-General, which person shall be invited to take part in such a meeting in the capacity of Chairman.

Article 36

Conciliation in absence of Protecting Powers

1. In a conflict where no Protecting Powers are appointed the Director-General may lend good offices or act by any other form of conciliation or mediation, with a view to settling the disagreement.

2. At the invitation of one Party or of the Director-General, the Chairman of the Committee may propose to the Parties to the conflict a meeting of their representatives, and in particular of the authorities responsible for the protection of cultural property, if considered appropriate, on the territory of a State not party to the conflict.

Article 37

Translations and reports

1. The Parties shall translate this Protocol into their official languages and shall communicate these official translations to the Director-General.

2. The Parties shall submit to the Committee, every four years, a report on the implementation of this Protocol.

Article 38

State responsibility

No provision in this Protocol relating to individual criminal responsibility shall affect the responsibility of States under international law, including the duty to provide reparation.

CHAPTER 9

FINAL CLAUSES

Article 39

Languages

This Protocol is drawn up in Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish, the six texts being equally authentic.

Article 40

Signature

This Protocol shall bear the date of 26 March 1999. It shall be opened for signature by all High Contracting Parties at The Hague from 17 May 1999 until 31 December 1999.

Article 41

Ratification, acceptance or approval

1. This Protocol shall be subject to ratification, acceptance or approval by High Contracting Parties which have signed this Protocol, in accordance with their respective constitutional procedures.

2. The instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Director-General.

Article 42

Accession

This Protocol shall be open for accession by other High Contracting Parties from 1 January 2000.

Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Director-General.

Article 43

Entry into force

1. This Protocol shall enter into force three months after twenty instruments of ratification, acceptance, approval or accession have been deposited.

2. Thereafter, it shall enter into force, for each Party, three months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 44

Entry into force in situations of armed conflict

The situations referred to in Articles 18 and 19 of the Convention shall give immediate effect to ratifications, acceptances or approvals of or accessions to this Protocol deposited by the parties to the conflict either before or after the beginning of hostilities or occupation. In such cases the Director-General shall transmit the communications referred to in Article 46 by the speediest method.

Article 45

Denunciation

1. Each Party may denounce this Protocol.
2. The denunciation shall be notified by an instrument in writing, deposited with the Director-General.
3. The denunciation shall take effect one year after the receipt of the instrument of denunciation. However, if, on the expiry of this period, the denouncing Party is involved in an armed conflict, the denunciation

shall not take effect until the end of hostilities, or until the operations of repatriating cultural property are completed, whichever is the later.

Article 46

Notifications

The Director-General shall inform all High Contracting Parties as well as the United Nations, of the deposit of all the instruments of ratification, acceptance, approval or accession provided for in Articles 41 and 42 and of denunciations provided for Article 45.

Article 47

Registration with the United Nations

In conformity with Article 102 of the Charter of the United Nations, this Protocol shall be registered with the Secretariat of the United Nations at the request of the Director-General.

IN FAITH WHEREOF the undersigned, duly authorized, have signed the present Protocol.

DONE at The Hague, this twenty-sixth day of March 1999, in a single copy which shall be deposited in the archives of the UNESCO, and certified true copies of which shall be delivered to all the High Contracting Parties.

